

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
4. Мушинський В. В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід [Електронний ресурс] / В. В. Мушинський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – № 1 (22). – С. 263-279.
5. Демченко Я. М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з поставачальниками та підрядниками [Електронний ресурс] / Я. М. Демченко, В. М. Прохорова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 96-108.

Киян А.В., Ярмолюк Е.Ф.

Житомирський національний агроекологічний університет

УЧЕТ И КОНТРОЛЬ РАСЧЕТОВ С ПОСТАВЩИКАМИ И ПОДРЯДЧИКАМИ

Аннотация

В статье исследован порядок учетного отражения расчетов с поставщиками и подрядчиками и предложены пути совершенствования учетного процесса формирования расчетов с целью оптимизации управленческих решений по их осуществлению. Разработаны теоретические основы внутреннего контроля расчетов с поставщиками и подрядчиками.

Ключевые слова: поставщики и подрядчики, расчеты, бухгалтерский учет, аналитический учет, внутренний контроль, информационные источники.

Kiyani A.V., Yarmolyuk O.F.

Zhytomyr National Agroecological University

ACCOUNTING AND CONTROL OF SETTLEMENTS WITH SUPPLIERS AND CONTRACTORS

Summary

The paper studied the order of accounting reflect payments to suppliers and contractors, and suggest ways to improve the accounting process of formation of settlements in order to optimize management decisions for their implementation. The theoretical basis of the internal control of payments to suppliers and contractors.

Keywords: suppliers and contractors, settlements, accounting, analytical accounting, internal control, information sources.

УДК 65.012.34:621(477)

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЛОГІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Короткий Ю.В.

Запорізький національний університет

Запропоновано трактування поняття «фактори впливу на логістичний потенціал». Розглянуто сукупність факторів впливу на управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства. Подано коротку характеристику впливу факторів на кожен складову логістичного потенціалу та визначено позитивний і негативний впливи факторів на процес управління логістичним потенціалом. Проаналізовано склад логістичних витрат машинобудівних підприємств. Систематизовано фактори впливу та наведена їх класифікація.

Ключові слова: фактор, логістичний потенціал, фактори впливу на логістичний потенціал, процес управління, логістичні витрати.

Постановка проблеми. Проблема управління логістичним потенціалом машинобудівних підприємств, на разі є не вирішеною, це обумовлено, по-перше, відсутністю теоретичного визначення логістичного потенціалу машинобудівного підприємства та, відповідно, обґрунтованої його структури; по-друге, методики його розрахунку і діагностики; оцінки складових та їх синергізму; по-третє, загальної та локальних стратегій розвитку логістичного потенціалу. Але тільки ефективне управління ресурсами дозволить забезпечити стійкість машинобудівного підприємства на ринку.

Умови функціонування в мінливому зовнішньому середовищі потребують від машинобудівних підприємств своєчасної адаптації та пристосування до безперервних змін, які у ньому відбуваються. Ефективність і результативність логістичної діяльності машинобудівного підприємства є вирішальними для можливості утримання своєї конкурентної позиції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз публікацій з логістичного менеджменту показав, що кількість доробок щодо оцінки логістичного потенціалу – зовсім незначна. Погляди вчених щодо означеної проблеми не є однотайними. Р. Ларіна,

В. Пілюшенко, В. Амітан [1, с. 64] за основу при оцінці логістичного потенціалу підприємства пропонують взяти методичний підхід до структурного уявлення ринкового потенціалу Є. Попова [2, с. 42], який ототожнює його з маркетинговим. Логістичний потенціал визначається як сума всіх видів ресурсів (методичних, трудових, матеріальних, фінансових та інформаційних ресурсів), які забезпечують логістичну діяльність підприємства.

Оцінка, яка запропонована Євсєєвою Г. В., ґрунтується на системі показників для визначення інтегрального показника [3]. Шкабарина А. О оцінку логістичного потенціалу пропонує проводити за складовими логістичного потоку: трудовим, матеріальним, грошовим та інформаційним потоками [4, с. 60].

Б.М. Мізюк виокремив чинники, що гальмують застосування логістичної концепції: нераціональний розвиток товаропровідних структур, низький рівень складського господарства, недостатній рівень використання сучасних електронних мереж і систем [5, с. 15]. Фактори, що впливають на рівень логістичних витрат, наводить Л.А. Гончар, поділяючи їх за функціональними підсистемами комерційної логістики [6, с. 42-43]. О.В. Мороз, О.В. Музика [7, с. 67], О.Р. Яремко [8, с. 4-5] визначає фактори впливу на на збут та виробництво.

Федак Л.М., визначає фактори впливу на управління запасами [9, с. 4-5]. Посилкіна О.В. та Підгорська А.П. визначають фактори впливу на логістичну діяльність як зовнішні та внутрішні [10, с. 56].

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Проведений аналіз останніх досліджень з питань управління логістичним потенціалом промислових підприємств засвідчив, відсутність серед вчених єдиного системного підходу щодо визначення факторів впливу на логістичний потенціал машинобудівного підприємства.

Більшість вчених зосереджують свою увагу на логістичній діяльності підприємств та факторах впливу на неї.

На основі проаналізованих публікацій можна зробити висновок, що не існує розробленого комплексного переліку факторів впливу на логістичний потенціал. Врахування домінуючих факторів при управлінні логістичним потенціалом забезпечує ефективне управління ним на підприємстві та зниження логістичних витрат, раціональне управління всіма видами ресурсів.

Мета статті – виокремити фактори впливу на логістичний потенціал та систематизувати їх.

Виклад основного матеріалу дослідження. З управлінської позиції фактор є елементом управління, врахування або регулювання якого є умовою, що необхідна у прийнятті ефективного управлінського рішення [11, с. 39]. З економічної точки зору поняття фактор має подвійне трактування. По-перше – це умова, яка забезпечує здійснення операції, по-друге – потенційна сила, яка є причиною зміни результату діяльності [12, с. 103]. З організаційної точки зору фактор розглядають як рушійну силу, що здійснює вплив на виробничо-господарську діяльність організації та стимулює отримання результату певного рівня [1, с. 31].

На нашу думку, фактори впливу на логістичний потенціал – це сили або умови, які впливають позитивно або негативно на процес управління логістичним потенціалом, забезпечують його формування та ефективне використання.

Виокремлюючи фактори впливу на управління логістичним потенціалом, слід їх згрупувати за наступними ознаками:

1) напрямом впливу (зовнішні та внутрішні);

2) за характером впливу (позитивні та негативні);

3) за періодом впливу (короткострокові, середньострокові, довгострокові);

4) за причетністю до логістичного потенціалу (спеціальні, загальні);

5) за ступенем важливості (дуже важливі, важливі, мало важливі, майже важливі, неважливі [9, с. 208-209]).

Для оцінки значущості факторів впливу на логістичний потенціал нами була сформована та запропонована для оцінки керівникам і спеціалістам машинобудівних підприємств анкета з переліком факторів. Експертна оцінка значущості проводилась за 10-ти бальною шкалою. Чинники, що були визначені шляхом контент-аналізу були розділені на зовнішні та внутрішні.

Внутрішні фактори діють в межах машинобудівного підприємства і обумовлені специфікою його логістичної діяльності. Зовнішні – це фактори, які є результатом діяльності конкурентів, існуючої в Україні логістичної інфраструктури та обумовлені існуючим рівнем підготовки логістичних кадрів та ін.

Для аналізу впливу факторів на логістичний потенціал машинобудівного підприємства була розроблена анкета. Оцінка вагомості впливу запропонованих факторів проводилась за десяти бальною шкалою. Фактори з найвищою бальною оцінкою, визначено, як найбільш впливові, а фактори з найнижчою бальною оцінкою – відповідно маловпливові на логістичний потенціал машинобудівного підприємства.

В результаті обробки даних щодо значущості зовнішніх факторів впливу їх було об'єднано в 6 груп: 1) постачальники; 2) споживачі; 3) контактні аудиторії; 4) конкуренти; 5) економіко-правові; 6) науково-технологічні фактори, які впливають на розвиток логістичного потенціалу машинобудівних підприємств; [10, с. 53].

Серед зовнішніх факторів, що найбільше впливають на логістичний потенціал машинобудівного підприємства, як показали результати опитування, є: наявність системи управління якістю у постачальників комплектуючих і матеріалів; рівень контрактної дисципліни з боку постачальників комплектуючих і матеріалів; рівень обслуговування споживачів за якістю постачання машинобудівної продукції.

Внутрішні фактори за результатами опитування були нами згруповані у 6 груп: 1) стратегічні; 2) внутрішньовиробничі; 3) організаційні; 4) інформаційні; 5) фінансово-економічні; 6) маркетингово-збутові, які впливають на стан логістичного потенціалу машинобудівного підприємства.

Результати проведених досліджень дозволяють зробити висновок про те, що найбільше серед стратегічних факторів найбільше на логістичний потенціал машинобудівного підприємства впливає не адаптованість розробленої логістичної стратегії до умов мінливого ринкового середовища; серед організаційних – здатність підприємства оптимізувати рух ресурсів та готової продукції – елементів матеріального потоку, наявність кваліфікованих фахівців з логістики на досліджуваних підприємствах; наявність спеціалізованого структурного підрозділу з логістики; наявність системи управління якістю на підприємстві, рівень автоматизації та механізації робіт. Як найбільш значущі внутрішньовиробничі було виділено: підвищення вимог до процесу розподілу продукції, якість комплектуючих та матеріалів; серед якість процесу розподілу машинобудівної продукції, наявність логістичних ризиків. Серед маркетингово-збутових факторів, як найбільш вагомими, визначені: збільшення витрат у сфері розподілу машинобудівної продукції, місткість та

зручність розташування складських приміщень, ефективність використання транспортних засобів та потужностей системи зберігання.

Серед інформаційних – ступеня інформаційної підтримки логістичної діяльності: ступінь інформаційної підтримки логістичної діяльності та розвиток інформаційної інфраструктури машинобудівного підприємства.

В залежності від виду господарської діяльності, географічного місця розташування, масштабів підприємства та інших характеристик, кожне машинобудівне підприємство частину своїх витрат відносить до групи «логістичних». Їх сума може бути різною, коливаючись у межах 5-45% і може зростати під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів [15, с. 95].

Наразі відсутня конкретна методика, яка б дозволяла виокремити логістичні витрати. Науковці, які займалися даною проблематикою, зробили суттєвий крок в даному напрямку, визначаючи їх питому вагу в структурі виручки від реалізації (таблиця 1).

Аналіз структури логістичних витрат в досліджуваних машинобудівних підприємствах (табл. 1) дозволяє зробити висновок про, що серед п'яти досліджуваних підприємств майже у всіх питома вага логістичних витрат у виручці від реалізації знаходиться на рівні середньогалузевих.

Враховання логістичних витрат при оцінці логістичного потенціалу машинобудівного підприємства дозволить логістам знаходити резерви

ефективного управління витратами за рахунок впровадження інструментів логістичного управління в практичну діяльність.

Широке впровадження логістичної концепції управління в машинобудівних підприємствах Запорізької області стане дієвим важелем зростання економічної та соціальної ефективності виробництва, стимулом для сталого розвитку вітчизняного машинобудування, яке протягом останніх років переживає не кращі свої часи.

Висновки і пропозиції. Отже, як показали проведені дослідження, забезпечення формування та розвитку логістичного потенціалу машинобудівного підприємства можливе лише за умови ефективної роботи спеціалізованої логістичної служби, яка повинна забезпечити збалансоване управління всіма складовими логістичного потенціалу, здійснювати координацію логістичної діяльності на підприємстві; визначити основні напрямки його діяльності, функції і завдання; розробити оптимальну організаційну структуру.

Враховання вищезначених факторів впливу є важливою передумовою розробки комплексної системи управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства, а також при виборі стратегії управління логістичним потенціалом.

У подальшому актуальною є розробка рекомендацій щодо комплексної оцінки логістичного потенціалу машинобудівних підприємств з урахуванням факторів впливу на нього.

Таблиця 1

Структура логістичних витрат машинобудівних підприємств Запорізької області (питома вага у виручці від реалізації, %)

Статті логістичних витрат	ПАТ «Мотор Січ»	ПАТ «ЗТР»	ПАТ «ЗЗВА»	ПАТ «ЗАЗ»	ПАТ «ЗМЗ»	Середньогалузевий показник в промисловості [14, с. 175]
1. Витрати на закупівлю	0,2	0,15	0,12	0,1	0,1	0,15
2. Виробничі логістичні витрати	0,33	0,25	0,28	0,36	0,26	0,30
3. Витрати на збут	0,28	0,21	0,22	0,2	0,17	0,20
4. Складські витрати						2,00
5. Витрати на транспортування	1,3	1,1	1,0	1,1	0,92	1,00
6. Витрати на управління матеріальними потоками	0,3	0,26	0,2	0,22	0,18	0,25
7. Витрати на логістичне адміністрування	0,25	0,22	0,2	0,25	0,2	0,20
8. Витрати на сервіс	0,5	0,25	0,2	0,21	0,28	0,30
Всього	7,3	6,4		4,9	3,8	4,40

Список літератури:

- Амітан В. Н. Логістизація процесів в організаційно-економічних системах: [Монографія] / В. Н. Амітан, Р. Р. Ларіна, В. Л. Пілюшенко / НАН України. Ін-т економіко-правових досліджень. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, ЛТД», 2003. – 73 с.
- Попов Е. В. Рыночный потенциал предприятия: [Монографія] / Е. В. Попов – М.: Экономика, 2002. – 559 с.
- Євсєєва Г. В. Формування логістичної системи на підприємствах легкої промисловості: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Г. В. Євсєєва. – К., 2007. – 24 с.
- Шкабарина А. О. Логистизация торгово-технологических процессов в оптовой торговле / А. О. Шкабарина // Вестник Гомельского государственного технического университета им. П. О. Сухого. – 2012. – № 1 (48). – С. 54-61.
- Мізіук Б. М. Сучасна логістика: моделювання інформаційних потоків у торговельних мережах: [монографія] / Б. М. Мізіук, Н. І. Бойко – Львів: Львів. комерц. акад., 2011. – 205 с.
- Гончар Л. А. Комерційна логістика: аспекти теорії та практики: [Монографія] / Л. А. Гончар, В. Г. М'ячин, В. М. Мазур, Л. Д. Титаренко. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2010. – 188 с.
- Мороз О. В. Системні фактори ефективності логістичної концепції постачання на підприємствах: [Монографія] / О. В. Мороз, О. В. Музика – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2007. – 165 с.
- Яремко О. Р. Управління матеріальними ресурсами та їх запасами [Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.01 – «Економіка підприємства та організація виробництва»] / О. Р. Яремко – Харків, 1997. – 17 с.
- Федак Л. М. Фактори впливу на управління запасами: сутність та класифікація/ Науковий журнал «Логістика: теорія та практика» Луцького національного технічного університету. – № 1 (2). – Луцьк, 2012. – С. 204-213
- Посилкіна О. В., Підгорська А. П. Аналіз факторів впливу на стан логістичної діяльності промислових фармацевтичних підприємств // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2012. – № 3. – С. 50-59.
- Баранець Г. В., Швець Л. В. Удосконалення методичного підходу до оцінки управління логістичним потенціалом промислового підприємства // Економічний аналіз. 2015 рік. Том 19. № 2. – С. 6-12.

12. Лукичева Л. И. Управленческие решения: [Учебник] / Л. И. Лукичева, Д. Н. Егорычев [под ред.: Ю. П. Анискина] – [3-е изд., стер.] – М.: ОМЕГА-Л, 2008. – 383 с.
13. Економічний аналіз: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»] / [За ред. Проф. Ф. Ф. Бутинця] – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
14. Рудніченко С. М. Логістичні витрати підприємства: аналіз складу та структури [Текст] / С. М. Рудніченко, Н. І. Гавловська // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2011. – № 23 (11). – С. 172-179.
15. Кулик Ю. М. Методика оцінки надійності логістичних систем машинобудівних підприємств // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики, 2014, № 1 (25). – С. 93-102.

Короткий Ю.В.

Запорозький національний університет

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ЛОГИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Аннотация

Предложено определение понятия «факторы влияния на логистический потенциал». Рассмотрены совокупность факторов влияния на управление логистическим потенциалом машиностроительного предприятия. Дана краткая характеристика влияния факторов на каждую составляющую логистического потенциала и определены положительный и отрицательный влияния факторов на процесс управления логистическим потенциалом. Проанализирован состав логистических затрат машиностроительных предприятий. Систематизированы факторы влияния и приведена их классификация.

Ключевые слова: фактор, логистический потенциал, факторы влияния на логистический потенциал, процесс управления, логистические расходы.

Korotkyi Yu.V.

Zaporizhzhya National University

FACTORS AFFECTING ON LOGISTICS POTENTIAL OF ENGINEERING COMPANIES

Summary

An interpretation of the term «impacts on logistics potential» was proposed. We consider a set of factors influencing on the potential of logistics engineering company. Posted a brief description of the impact of factors on each component of logistic capacity and identified positive and negative impacts of factors on the management of logistics potential. The components of logistics costs of machine-building enterprises were analyzed. The factors of influence were classified and systematized.

Keywords: factor, logistics potential, impacts on logistical capacity, management process, logistics costs.

УДК 339

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Лаврів І.М.

Львівський національний аграрний університет

Здійснено кількісну та якісну оцінку стану експортної діяльності в Україні. Визначено ключові фактори впливу на зовнішньоекономічну діяльність. На основі аналізу визначено основні проблеми у веденні експортно діяльності. Запропоновано шляхи підвищення ефективності діяльності експорту.

Ключові слова: економіка, експорт, імпорт, зовнішньоекономічна діяльність, зовнішньоторговельний баланс.

Постановка проблеми. Основним у зовнішньоекономічних зв'язках країни слід вважати цілеспрямованість на підвищення рівня експорту. Ключова міра впливу експорту у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності держави у міжнародному поділі праці і світовому господарстві визначаються через постачання конкурентоспроможної продукції та послуг; отримання країною іноземної валюти, необхідної для удосконалення та поступового чи повного оновлення економіки, за допомогою сучасних технологічних, технічних та управлінських винахо-

дів, розробок та ідей, оплати вартості необхідних для країни імпортованих товарів, таким чином правильне співвідношення експорту та імпорту допоможе досягнути позитивного сальдо платіжного балансу країни. Саме тому, актуальним для вибраною нами теми дослідження є питання стану та перспектив розвитку експортної діяльності в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблематики формування та нарощування експортної діяльності займалися такі науковці як С.М. Кваша [6], Б.К. Супіханов [5], О.О. Школь-